

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

Examensarbete

Grundnivå, 15 högskolepoäng

Förskolläraryrket

”Det är så tomt här, jag skulle föreslå två gungor och en rutschkana”

En intervjustudie av barns perspektiv på förskolegården

Författare

Louise Gustafsson

Sara Sletterhage

Handledare

Laila Gustavsson

Examinator

Maria Rosberg

”Det är så tomt här, jag skulle föreslå två gungor och en rutschkana”

En intervjustudie av barns perspektiv på förskolegården

Abstract

Syftet med studien är att synliggöra barns uppfattningar av förskolegården med utgångspunkt i forskningsfrågorna: Finns det områden på förskolegården som barnen anser vara mer eller mindre attraktiva att vara på? Samt Om så är fallet, vad kan detta bero på? En kvalitativ intervjustudie genomfördes i form av samtalspromenader på en förskola där barn i fyra till fem års ålder intervjuades i par. Materialet har efter intervjuerna sammanställts utifrån de olika uppfattningarna barnen framförde. Vi har i arbetet valt att utgå ifrån begreppen barnperspektiv och barns perspektiv som en teoretisk utgångspunkt och använda en fenomenografisk inspirerad forskningsansats vid analysen av studiens resultat, då fokus har varit variationen av barns uppfattningar. Resultatet visade en stor variation i barnens uppfattningar av förskolegården vilket sammanställdes med hjälp av att kategorisera barnens uppfattningar i tre rubriker; *Attraktiva områden på förskolegården*, *Mindre attraktiva områden på förskolegården* samt *Avskilda platser på förskolegården*. Avslutningsvis diskuteras studiens resultat i förhållande till tidigare forskning inom området.

Ämnesord: förskolegård, utemiljö, lekredskap, barns perspektiv, strukturerade områden och ostrukturerade områden

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	5
1. INLEDNING MED BAKGRUND	7
1.1 SYFTE	8
1.2 FORSKNINGSFRÅGOR	8
1.3 DEFINITION AV STUDIENS VIKTIGA BEGREPP	8
1.3.1 Förskolegården	8
1.3.2 Strukturerad och ostrukturerad miljö	8
1.3.3 Lekredskap.....	9
1.3.4 Utevistelse	9
2. LITTERATURGENOMGÅNG	10
2.1 FÖRSKOLEGÅRDENS MILJÖ	10
2.2 EN VARIERAD FÖRSKOLEGÅRD	11
2.2.1 Sammanfattning.....	13
2.3 TEORETISK UTGÅNGSPUNKT	13
2.3.1 Barns perspektiv.....	13
2.3.2 Barnperspektiv.....	14
3. METOD.....	15
3.1 VAL AV METOD.....	15
3.2 INTERVJU SOM METOD	15
3.2.1 Samtalspromenader.....	16
3.3 FENOMENOGRAFISKT INSPIRERAD FORSKNINGSANSATS	18
3.4 URVAL.....	18
3.5 GENOMFÖRANDE	19
3.6 BEARBETNING OCH ANALYS.....	20
3.7 ETISKA ÖVERVÄGANDE	21
3.8 STUDIENS TILLFÖRLITLIGHET	21

4. RESULTAT OCH ANALYS	22
4.1 ATTRAKTIVA OMRÅDEN PÅ FÖRSKOLEGÅRDEN	22
4.2 MINDRE ATTRAKTIVA OMRÅDEN PÅ FÖRSKOLEGÅRDEN.....	23
4.3 AVSKILDA PLATSER PÅ FÖRSKOLEGÅRDEN.....	25
4.4 SAMMANFATTNING.....	26
5. DISKUSSION	28
5.1 METODDISKUSSION	28
5.2 RESULTATDISKUSSION.....	29
5.2.1 Byggnader och lekredskap	29
5.2.2 Privata områden i naturen	30
5.2.3 Fabrikstillverkade lekredskap	31
5.2.4 Sandlådan – både attraktiv och mindre attraktiv.....	32
5.3 SLUTSATS	33
5.4 FORTSATT FORSKNING.....	34
6. SAMMANFATTNING	35
7. REFERENSER	36
8. BILAGOR	42
8.1 BILAGA 1	42
8.2 BILAGA 2.....	43
8.3 BILAGA 3.....	45

Förord

Examensarbetet som skrivits under en intensiv men rolig period, har varit lärorik och bidragit till en djupare förståelse kring barns uppfattningar av deras förskolegård. Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Laila Gustavsson på Högskolan Kristianstad som hjälpt oss genom svåra beslut, funderingar och med tips såsom idéer.

Vi vill även tacka förskolan som studiens undersökning genomfördes på för deras medverkan. Framförallt vill vi tacka de barn som gjorde samtalspromenaderna tillsammans med oss, utan er hade undersökningen inte kunnat genomföras.

Ett slutligt tack till de som korrekturläst och stöttat oss genom hela skrivprocessen!

Louise Gustafsson

Sara Sletterhage

Högskolan Kristianstad 2015

1. Inledning med bakgrund

Förskolegården är den plats utomhus där barn i förskoleverksamheten vistas mestadels på vid utomhusverksamhet. Skolinspektionen framhåller i sin kvalitetsgranskning från 2012 att många förskolegårdar idag upplevs som oinspirerande. Gården ses som en möjlighet till frisk luft och som en möjlighet till utlopp för energi och spring. Skolinspektionen (2012:7) menar att synsättet har bidragit till att den pedagogiska verksamheten utomhus har kommit i skymundan. I Läroplan för förskolan, Lpfö98/10 skrivs det att:

Utomhusvistelsen bör ge möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö (Skolverket, 2010, s.7)

Grahn (2009) anser att det idag fokuseras allt mer på säkerheten i utemiljön vilket har bidragit till att den ostrukturerade miljön försvinner då lösa naturmaterial som träd och buskar tas bort från förskolegården. Han menar att förskolegården saknar ett barns perspektiv som i sig påverkar barnens lek, utveckling och utforskande negativt. Enligt Skolverkets allmänna råd för förskolan bör utomhusmiljön förändras kontinuerligt då barnen utvecklas och barngruppen förändras. Skolverket rekommenderar att verksamma pedagoger inom förskolan bör arbeta för en god miljö som inbjuder barn till lek, lärande samt utveckling (Skolverket, 2013, s.16, 23). I FN:s barnkonvention uttrycks det att barn har rätten att göra sin röst hörd i frågor som rör barnet. Barnet ska ha möjlighet att framföra sina åsikter vilka ska tas hänsyn till i förhållande till barnets mognad och ålder (UNICEF, 1989).

Vi valde att genomföra denna studie då vi börjat intressera oss för förskolegården efter att ha vistats på ett flertal förskolor i södra Sverige. Det har upplevts som att det finns likheter i förskolegårdars utformning. Uppfattning är att förskolegårdar idag har större asfalterade ytor, den befintliga terrängen är jämn och lekredskapen utgörs av sandlåda, gungor och rutschkana. Vi valt att undersöka hur barn upplever sin förskolegård utifrån var barnen leker och hur de uppfattar förskolegårdens miljö. Genom studien hoppas vi kunna bidra med en ny kunskap kring barns uppfattning av förskolegården. Att utifrån barns perspektiv kunna inspirera och öppna upp en diskussion kring förskolegården som en föränderlig pedagogisk miljö, som inspirerar till lek, utmaning och lärande.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att belysa barns perspektiv på förskolegården utifrån vart barnen leker och vilka område på förskolegården som uppfattas vara attraktiva för barnen. Vi vill utifrån barnens perspektiv få förståelse för barns uppfattning av förskolegården och hur den påverkar deras utevistelse på förskolan.

1.2 Forskningsfrågor

- Finns det områden på förskolegården som barnen anser vara mer eller mindre attraktiva att vara på?
- Om så är fallet, vad kan detta bero på?

1.3 Definition av studiens viktiga begrepp

Nedan presenteras relevanta begrepp för studien. Begreppen kommer att definieras utifrån hur vi tolkar dem och använder dem i studien. Vi har även valt att förtydliga dess begrepp med hjälp av Nationalencyklopedin med anledning av att olika begrepp kan ha olika betydelser.

1.3.1 Förskolegården

Med förskolegård menar vi i vår studie är den utomhusmiljö som är direkt anknuten till förskolans lokaler. Den miljö som finns innanför förskolans grindar och som barnen huvudsakligen är på vid förskolans utevistelse. Enligt Nationalencyklopedin (2015) definieras förskolegård som ett inhägnat markområde i direkt anslutning till en förskola.

1.3.2 Strukturerad och ostrukturerad miljö

Med strukturerad miljö avses de områden på förskolegården som innefattar byggda lekredskap såsom gungor, hus och klätterställning. Den ostrukturerade miljön avses i studien vara naturmaterial såsom träd, buskar, stenar, vatten, etc. Enligt Nationalencyklopedin (2015) är en strukturerad miljö en miljö där det finns en bakomliggande tanke på hur den påverkar människor eller djur. En ostrukturerad miljö blir därmed en miljö som inte är systematiskt ordnad.

1.3.3 Lekredskap

I denna studie förstås lekredskap som gungor, rutschkanor, sandlådor, klätterställningar. Material som är strukturerade och tillverkade för att brukas av barn i deras lek. Enligt Nationalencyklopedin (2015) är lekredskap ett specifikt redskap som är tillverkat med avsikten att det ska användas i lek.

1.3.4 Utevistelse

Utevistelse definieras i detta sammanhang som den tid barn spenderar utomhus på förskolegården under dagen. Nationalencyklopedin (2015) beskriver inte själva ordet utevistelse utan vi har här valt att söka upp orden; utomhus och vistelse individuellt för att få en beskrivning av uttrycket utevistelse. Ordet utomhus beskrivs som ett område som finns i förhållande till en byggnad. Ordet vistelse beskrivs enligt Nationalencyklopedin som ett tillhåll eller plats där någon befinner sig under en bestämd tid (Nationalencyklopedin, 2015).

2. Litteraturgenomgång

I följande avsnitt kommer det tas upp aktuell forskning om förskolans utemiljö. Litteratur och vetenskapliga artiklar som används i uppsatsen har sökts via internet och olika databaser såsom Diva, Summon och ERIC. Att ha en medvetenhet om utemiljöns möjligheter i lärandet och vad förskolegården kan inspirera till, kan i sin tur öka förståelsen för hur miljön påverkar barnens lekar. Det kan även bidra till en förståelse för hur förskolegården kan utvecklas efter barnens egna behov och intresse (Eriksson, 2008). Om barn får lov att vara med och påverka sin egen utemiljö på förskolan kan det stärka deras självbilder eftersom de får möjlighet att påverka något konkret (Chronvall, 2010).

2.1 Förskolegårdens miljö

I Erikssons (2008) studie framförs det att en strukturerad miljö är det främst lekredskapen som upptar barns fokus genom att lekredskapens funktioner utforskas i leken. Strukturerade lekredskap tycks medföra regler som ofta är beslutade ur ett barnperspektiv. Dessa regler gör att de strukturerade områden kräver en viss förhandling mellan barnen i användningen av de olika lekredskapen. Här menar Eriksson (2008) och Engdahl (2006; 2014) att strukturerade lekredskap bidrar till lek där kommunikationen och samspelet omfattar kortare samtal, kroppsspråk och gester. Samtalen upplevs korta då det främst fokuseras på att svara på tilltal eller frågor, inga längre konversationer tycks uppstå. Det påpekas även att strukturerade lekredskap används begränsat av barn i utemiljön på förskolan eftersom naturmiljön lockar mer till lek. När det gäller de strukturerade lekredskapen är det främst gungorna som används av barn i leken på förskolegården (Engdahl, 2006). Sandlådan är det strukturerade områdena på förskolegården som används regelbundet av barnen vid utevistelsen. Sandlådan erbjuder möjlighet till samspel och gemenskap där materialet är föränderlig utefter väder och årstider. Det påpekas även att sandlådan främst använd under vår och sommar och är en plats som kräver förhandlingar kring både lekmaterial och utrymme (Mårtensson, 2004; Engdahl, 2014). Grahn (1997) anser att en strukturerad förskolegård med fabriksstillverkade lekredskap inte ger samma möjligheter till omfattande och fysiska lekar såsom en förskolegård med mycket naturmaterial. Han tycker att en förskolegård som är allt för strukturerad bör ta in mer naturmaterial för att barnen ska få inspiration och sammanhang i sin lek.

Grahn (1997) poängterar att utomhusmiljön på förskolan påverkar barn genom att deras hälsa, motorik samt koncentrationsförmåga gynnas i ostrukturerad utemiljö. I en varierad utemiljö med många naturelement ges barn en möjlighet att skifta mellan olika sorters lek tack vare den varierade miljön. Grahn (1997) menar också att en ostrukturerad miljö till skillnad ifrån en strukturerad miljö inte är utformad efter en viss grupp människor och ger därmed olika erbjudande beroende på vem som möter miljön. Det menas att naturmaterialet i en ostrukturerad miljö ger upphov till en oförutsägbarhet och kaos som är betydande för leken enligt Grahn (2007). Fjörtoft (2004), Mårtensson (2004), Chronvall (2010) samt Waters och Maynard (2010) uttrycker att i en ostrukturerad miljö såsom skogsterräng eller öppna områden ges barn en möjlighet till att utvecklas motorisk. Det konstateras också att terrängen i en ostrukturerad miljö är varierad och bidrar till en variation av utmanande lekar som ses som positiva i barns utveckling.

Lekupplevelsen blir större ju större variation det finns på förskolegården och om miljön är utformad med buskage och kullar ger det också en utmaning för barnen. Att blanda ostrukturerad och strukturerad miljö innebär att möjligheter skapas för att leken ska kunna utvecklas och för att barnen lättare ska kunna vistas på samma ytor. Området i sig är viktigt för hur barnen använder lekredskapen som finns på gården. Miljön måste vara intressant för barnen och ge dem en möjlighet till att utforska och undersöka i sin lek. Fördelen med att förskolegården har mycket naturmaterial såsom buskar, träd och odlingar är att det skapas en nyfikenhet och ett intresse hos barnen att interagera med pedagogerna och utemiljön i sin lek (Fjörtoft, 2004; Mårtensson, 2004; Chronvall, 2010; Waters & Maynard, 2010).

2.2 En varierad förskolegård

Att ha tillgång till olika material på förskolegården som är föränderligt och inte har ett specifikt syfte gör att barnen får möjlighet till att omvandla det lösa materialet utefter vad deras lek kräver. Platserna i utomhusmiljön som är föränderliga och som barnen kan utöva kontroll över är viktiga för barn i deras utevistelse. Olika miljöer ger upphov till varierande lärande hos barn och en variation i miljön kan därför vara viktig för att stimulera de olika utvecklingsmöjligheterna (Eriksson, 2008; Engdahl, 2014). Även tillgång till platser där barnen kan få dra sig tillbaka och få vila är betydelsefulla för barnens vistelse på

förskolegården (Eriksson, 2008; Chronvall, 2010; Niklasson & Sandberg, 2010; Engdahl, 2014). Förskolegården bör ha en variation av material och erbjudande om lek med anledning av att olika barn skapar olika relationer till platser. Utrymmet som barnen har att vistas på har därför en betydelse för vad de leker beroende på vilken relation de har till platsen (Mårtensson, 2004; Eriksson, 2008; Engdahl, 2014). Emellertid tycker Little och Eager (2010) att lekredskap inte alltid är utformade efter barn och deras behov utan efter säkerhet.

Ingemansson (2011) anser att en variation på gården bidrar till en stimulerande miljö i såväl lärande som lek. Lekredskapen upptar större delen av barns koncentration i strukturerade miljöer vilket bidrar till en kortare mer osammanhängande kommunikation barnen emellan. Fler lekredskap såsom cyklar ger upphov till fler konflikter och att dialogerna mellan barnen blir en fråga om att ställa frågor eller svara på tilltal. Utevistelsen på förskolegården bör bidra till ett vidare lärande hos barn då de i utomhusmiljö får tillgång till ett mer synbart lärande (Eriksson, 2008; Engdahl, 2006). Ingemansson (2011) menar att de hårda ytorna på skolgårdar går att använda och får större användningsområde ifall det finns ostrukturerad miljö med naturmaterial tillsammans med den strukturerade miljön.

Förskolegården spelar en viktig roll för barns levnadssätt och kroppsuppbyggnad, den ska locka till fysisk rörelse och kunna erbjuda en möjlighet för barn att ha kontroll på andra barns lekar men samtidigt kunna bibehålla den egna leken. På en större förskolegård behöver barnen inte konkurrera om platser att leka på då de finns tillräckligt med utrymme för barnen att dela på och därför slipper de tävla om områdena på förskolegården. En större förskolegård är därför att föredra eftersom en mindre bidrar till mer fokus på att barnen ska hitta en plats att leka på där de inte blir störda än på själva leken (Mårtensson, 2004; Engdahl, 2006; Eriksson, 2008; Chronvall, 2010). Det finns en viss skillnad menar Eriksson (2008) i vilka erbjudande strukturerade och ostrukturerade miljöer ger barn. En ostrukturerad miljö tycks ge barn en större möjlighet till fantasilek och längre dialoger. Både ostrukturerad och strukturerad miljö erbjuder barn motorisk utmaning men att de utmanar till olika sorters motorik. Strukturerade miljöer erbjuder motorisk övning genom sina lekredskap medan ostrukturerade miljöer erbjuder utmaning i form av naturmaterial såsom stenar, träd och öppen terräng (Eriksson, 2008). En varierad utemiljö med olika material tycks bidra till längre lekar och fysisk rörelse (Mårtensson, 2004; Engdahl, 2006; Chronvall, 2010).

2.2.1 Sammanfattning

I dagsläget kan det ses som att forskningen kring utemiljön på förskolan framför två saker. Främst vill forskarna poängtera vikten av en variation i utemiljön där strukturerad miljö är blandad med ostrukturerad naturmiljö på förskolegården. Som både Eriksson (2008) och Engdahl (2014) uttrycker så ger en blandad utemiljö en möjlighet till varierat lärande. Det andra som forskarna framför är behovet av en utökad ostrukturerad naturmiljö. Dock kan det å ena sidan tyckas såsom Grahn (1997) anser att en ostrukturerad miljö ger fler erbjudande om lek och att miljön tilltalar alla. Å andra sidan så kan det funderas kring huruvida barnen är introducerade till den ostrukturerade miljön på förskolans gård. Barn har sedan tidigare en erfarenhet av fabriksstillverkade lekredskap genom lekplatser (Eriksson, 2008; Engdahl, 2014) genom att de blivit introducerade till de lekredskapen via sina föräldrar. Det kan tänkas att även den ostrukturerade miljön behöver introduceras till barnen av pedagogerna då det möjligtvis inte är helt självklart för barnen hur de ska använda miljön.

2.3 Teoretisk utgångspunkt

I studien har barns perspektiv och barnperspektiv använts som en teoretisk bakgrund med anledning att studiens fokus ligger på barns uppfattningar av förskolegården. Barns perspektiv och barnperspektiv är begrepp som belyser barns uppfattning och åsikter ur antingen barnets egen synvinkel eller ur ett perspektiv som beskriver tankar om vad som är det bästa för barnet ur en vuxens synvinkel, det vill säga ett barnperspektiv.

2.3.1 Barns perspektiv

Barns perspektiv innebär att barns åsikter, upplevelser och erfarenheter står i centrum. I barns perspektiv måste barn inkluderas i forskningen med syfte att barn ska kunna skapa en förståelse och för att de ska känna sig delaktig i forskningen (Halldén, 2003; Pramling Samuelsson & Sheridan, 2003). Johansson (2003) betonar att begreppet barns perspektiv även kan tolkas utifrån de synsätt vi vuxna använder. I studien kommer vi i likhet med Johansson (2003) använda oss av tolkningen kring barns perspektiv och analysera resultatet utifrån en fenomenografiskt inspirerad ansats, där vi syftar till att skapa en förståelse kring barnets uppfattning av förskolegården. Vuxna och pedagoger måste vara medvetna om att det finns en svårighet med att förstå barns perspektiv, då vuxna inte ingår i barnets värld och kan därmed inte fullt ut sätta sig in i barnets uppfattning av förskolegården (Johansson, 2003). Även

Brodin och Lindstrand (2008) anser att svårigheten i att förstå barns perspektiv ligger i att det krävs mycket av den vuxne, för att inte tolka det barnet säger. Den vuxna måste vara lyhörd för det barnet faktiskt säger eller tycker, som även Sommer, Pramling Samuelsson och Hundeide (2011) framför.

2.3.2 Barnperspektiv

Barnperspektiv är ett begrepp som kan definieras som en tolkning av barns perspektiv. Barnperspektivet är vuxnas uppfattning av barns villkor och vad som är bäst för barnen utifrån en vuxens förståelsevärld. Detta perspektiv ger forskare en möjlighet till att skapa en större bild av det barn upplever och säger utan att behöva blanda in barnet själv (Halldén, 2003, Sommer, Pramling Samuelsson & Hundeide, 2011). I användandet av ett barnperspektiv är syftet att kunna förstå och tolka barnets liv utifrån en vuxens erfarenheter och syn på vad som är betydelsefullt för barnets välmående (Brodin & Lindstrand, 2008). Barnperspektivet är ett mångtydigt begrepp som kan förstås olika beroende på sammanhanget det används och förstås i. Halldén (2003) menar att barnperspektivet bör tillåtas att tolkas och inte ha en fast benämning då det måste tolkas utifrån vilken relation begreppet har till den studie som utförs. Barnperspektivet beskrivs ofta tillsammans med uttrycket *barns bästa* som syftar till att det ska tas hänsyn till barnet utifrån vad som upplevs är till förmån för barnets välbefinnande. Barnperspektiv kan förstås som en analys av barns perspektiv där man skapar en förståelse för hur exempelvis politiska beslut påverkar barns förutsättningar i dagens samhälle (Halldén, 2003). Qvarsell (2003) anser att ett barnperspektiv med vuxnas ideologiska synsätt på barns liv är viktiga för att kunna framföra det som är barnets bästa. Hon påpekar även att barns perspektiv behövs för att få syn på vad barnens bästa är i olika sammanhang då barns eget perspektiv kanske inte alltid är den samma som det vuxnas. Skillnaden mellan barnperspektiv och barns perspektiv är att barns perspektiv fokuserar på barns uppfattning av omvärlden medan barnperspektivet är en tolkning av detta utifrån en vuxens perspektiv (Sommer, Pramling Samuelsson & Hundeide, 2011).

3. Metod

I avsnittet kommer studiens metodval och tillvägagångssätt att presenteras och förklaras. Först kommer valet av metod beskrivas för att sedan tydliggöra studiens upplägg och urval samt hur vi gått till väga för att genomföra studien.

3.1 Val av metod

Då syftet med studien är att undersöka barns perspektiv och deras uppfattning av förskolegården, har vi valt att utgå ifrån en kvalitativ forskningsmetod. Valet av forskningsmetod anses synliggöra studiens syfte då forskningsmetoden syftar till att tolka och skapa förståelse. En kvantitativ forskningsmetod som syftar till att generalisera och bedöma resultatet vilket inte bidrar till en djupare förståelse för barns perspektiv (Stukát, 2005). Holme och Solvang (1997) beskriver kvalitativ forskningsmetod som en metod där förståelse är grundbegreppet där ett flertal metoder såsom intervjuer och observationer kan användas för att hämta information. Fördelen med att använda en kvalitativ forskningsmetod när barns perspektiv undersöks är att det insamlade materialet är nära kopplat till verkligheten och de enskilda uppfattningarna får möjlighet att träda fram. Nackdelen däremot kan vara att studien blir svår att generalisera då den är djupgående, detaljerad och nära forskarens eget jag och tolkning (Stukát, 2005; Denscombe, 2009).

3.2 Intervju som metod

Inom kvalitativ forskning finns olika tillvägagångssätt för att inhämta data däribland intervjuer, dokument samt observation (Denscombe, 2009). I denna studie har vi valt att utgå ifrån intervjuer eftersom studiens syfte är att undersöka vad förskolebarn i åldrarna fyra till fem år anser om sin förskolegård. Fördelen med en kvalitativ intervju är att det liknar ett vardagligt samtal, där forskaren styr intervjun på minsta möjliga sätt och låter informanten påverka samtals utveckling. Genom intervjuer sätts barnens perspektiv i fokus och en ny insikt kan skapas kring hur barnen i studien upplever sin förskolegård, vilket inte hade framkommit genom observation. Då observationer syftar till att synliggöra vad människor gör och vad som faktiskt sker lämpar sig denna metod bättre till studier där forskaren har syfte att

undersöka ett händelseförlopp i stället för upplevelser (Stukát, 2005; Denscombe, 2009). Fördelen med att använda intervju som metod är att forskaren kommer närmare de som intervjuas. Informationen som samlas in är mer djupgående och ger högre svarsfrekvens. En nackdel kan vara att om diktafon används vid intervju, kan intervjupersonen känna sig obekvämt med att tala fritt eftersom den blir inspelad (Stukát, 2005; Denscombe, 2009). I en kvalitativ semistrukturerad intervju som används i denna studie (bil.1), har forskaren olika teman som ska tas upp under intervjun men är flexibel i strukturen på samtalet för att intervjupersonen ska få möjlighet att tala fritt (Holme & Solvang, 1997; Stukát, 2005; Denscombe, 2009; Johansson & Karlsson, 2013).

3.2.1 Samtalspromenader

I denna studie har intervjuer i form av samtalspromenader med barn använts vid datainsamlingen. Samtalspromenader är en intervjumetod som innebär att barnet under en promenad intervjuas och tillåts att visa och berätta om ett specifikt fenomen eller plats på ett förutbestämt område. Genom samtalspromenader kan barn få möjlighet till att uttrycka sig på fler sätt än genom det verbala då de är aktiva och samtidigt kan visa när de berättar. Samtalspromenader kan bidra till en mer avslappnad situation och samtalet blir naturligare än vid en intervju där barnen sitter still. Ännu en aspekt blir att barnen får möjlighet att uttrycka sig med kroppsspråket, då barnet får fler sätt att uttrycka sig. Genom att barnen får visa sina betydelsefulla platser som de har mycket kunskap om påvisar att det som barnen har att säga är viktigt (Cele, 2006; Halvars-Franzén, 2007). Det finns ett flertal uppfattningar kring hur barnintervjuer ska gå till. Det finns bland annat uppfattningar om att forskaren bör träffa barnen vid flera tillfällen innan intervjuerna för att skapa ett förtroende hos barnen. Att möta barn i miljöer som är bekanta för barnen inger en känsla av trygghet och kan bidra till en mer naturlig och innehållsrik intervju. Det bidrar även till att skapa ett förtroende mellan den som intervjuar och barnet (Kvale & Brinkmann, 2009; Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012; Johansson & Karlsson, 2013).

Samtalspromenader erbjuder också en möjlighet till att intervju en eller ett flertal informanter. Att intervju en grupp kan öka känslan av trygghet och att intervjun kan bidra till en diskussion och synliggörandet av varierade åsikter. Däremot ska det även påpekas att vid samtalspromenader i grupp kan personer, åsikter och perspektiv falla bort då det kan bli en konkurrens om samtalsutrymmet (Halvars-Franzén, 2007). Enligt Cele (2006) samt Klerfelt

och Haglund (2011) kräver samtalspromenader att intervjuaren är närvarande och deltar i samtalet för att få en djupare förståelse för vad det är som informanten berättar. Det ger även informanten, det vill säga barnen i det här fallet, en känsla av att de styr samtalet och riktningen, där intervjuaren måste följa barnet för att kunna lyssna. Det är betydelsefullt att tänka över hur du ställer frågan. För att få utförliga svar om hur barn tänker eller tycker om något måste frågor ställas som får barnen att vilja berätta och inte svara det som de tror att intervjuaren vill höra. Det blir därmed en skiftning i maktpositionen där intervjuaren måste skapa ett samspel med barnet samt platsen barnet berättar om, för att få en inblick i dess perspektiv (Cele, 2006; Klerfelt & Haglund, 2011; Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012; Johansson & Karlsson, 2013).

3.2.1.1 Barnintervjuer

Vid intervjuer där informanten är vuxen ter sig intervjun annorlunda än vid intervjuer med barn. Barns uppfattningar om världen skiljer sig ofta ifrån vuxnas därmed blir det betydelsefullt att i intervjuer med barn hitta gemensamma nämnare och försöka sätta sig in i barnets perspektiv (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012; Johansson & Karlsson, 2013). Vid intervjuer av barn finns det redan en underliggande maktposition som måste reflekteras över. Enligt Johansson och Karlsson (2013) är det mest fördelaktigt att intervjua två barn samtidigt, detta för att undvika att intervjuaren får en maktposition. Maktbalansen mellan barn och vuxna ligger till den vuxnas fördel ur en samhällssynpunkt och innebär i en situation såsom intervju att denna position förstärks då barnet är den som utgör studieobjekt. Därmed måste forskaren reflektera över var intervjun äger rum och hur frågorna ställs för att barnet inte ska känna sig i en underordnad ställning (Hansen-Orwehag, 2013). Johansson och Karlsson (2013) samt Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) rekommenderar användandet av någon form av inspelningsapparat vid barnintervjuer. För att kunna få med allt barnen säger, något som är omöjligt att hinna med om man endast antecknar. Det blir svårt att koncentrera sig på vad barnen säger om man samtidigt koncentrerar sig på att anteckna. För att få en trygg och rolig intervju kan barnen få möjlighet att själv få hålla i diktafonen.

3.3 Fenomenografiskt inspirerad forskningsansats

Vi har i studien utgått från en fenomenografiskt inspirerad forskningsansats som har använts vid analysen av studiens resultat. För att synliggöra och skapa förståelse kring barns uppfattningar av förskolegårdens utformning. På 1970-talet utvecklade Ference Marton fenomenografi som är en forskningsansats som syftar att förstå fenomen och finna variationer av uppfattningar kring olika fenomen i omvärlden samt hur dessa variationer av uppfattningar kan synliggöras (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003; Marton, 2005; Thulin, 2006; Claesson, 2007). Inom den fenomenografiska forskningsansatsen ligger fokus ligga på erfärande och intresse av hur andra människor förstår verkligheten och omgivningen. Fokus är alltså människans uppfattningar (Marton & Booth, 2000; Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003; Thulin, 2006).

I Fenomenografien finns ingen särskild teoretisk utgångspunkt. Thulin (2006) menar precis som Marton och Booth (2000) att forskare som använder sig av en fenomenografisk ansats kan använda sig av de teorier som tycks vara väsentliga för just den studien. De påpekar även att fenomenografisk ansats kan vara ett sätt att hantera forskningsfrågor som riktar uppmärksamhet mot uppfattning av vad människor lär och förstår. Ett sätt att tänka i användandet av fenomenografisk ansats är att variationen i uppfattningar eller erfarenheter spelar stor roll och bör vara en bakomliggande tanke kring den teoretiska utgångspunkten. Inom fenomenografisk forskningsansats används mestadels intervjuer för att kunna kartlägga olika uppfattningar kring ett specifikt fenomen. Dessa intervjuer transkriberas och analyseras för att kunna synliggöra och dela in de olika kvalitativa uppfattningarna som finns kring fenomenet i kategorier (Claesson, 2007).

3.4 Urval

Valet av förskola och undersökningsgrupp i studien grundar sig i ett subjektivt urval där vi valt att använda oss av en förskola som en av oss har tidigare erfarenhet av. Ett subjektivt urval innebär att urvalet väljs med syftet i åtanke om att studiens undersökningsgrupp har en relevans för att få fram ett brett resultat (Denscombe, 2009). Studien har utförts på en kommunal förskola i södra Sverige där förskolegården är utformad med egentillverkade lekredskap och ojämn terräng. Det finns inga gungor, rutschkana eller klätterställning men det

finns områden med buskar och träd som går att klättra i (bil.3). Valet föll på denna förskola då förskolegården skiljer sig från det som vi upplevt vara normen för hur en kommunal förskolegård ser ut. Motivet till valet är att se om barn som vistas på en förskolegård med mycket ostrukturerad miljö, uppfattar den så attraktiv som tidigare forskning antyder. Vi har intervjuat 14 barn födda 2009 och 2010, sammanlagt tillfrågades 29 barn, varav 22 fick tillåtelse av vårdnadshavare att delta. Totalt blev det ett bortfall på åtta barn, varav fyra barn var sjuka och fyra barn ville inte delta i undersökningen. Barnen intervjuades i par där en intervjuade och en antecknade. Två av barnen ville delta i undersökningen men ville bli intervjuade ensamma för att deras kamrater inte ville delta i undersökningen, därför ville de hellre gå själva. Anledningen till att undersökningen gjorts på en förskola är att vi endast vill få variation i barnens uppfattningar och inte i miljö, regler eller pedagoger. Eftersom syftet är att undersöka barnens uppfattningar av förskolegården, anser vi att två förskolor i undersökningen hade bidragit till ett fokus på skillnaden på förskolegårdarna och inte barnens uppfattningar av den.

3.5 Genomförande

I början av studien kontaktades förskolechefen på en kommunal förskola i södra Sverige med en förfrågan om att delta i en studie av barns uppfattning av förskolegården. Syftet med studien förklarades genom ett mejl till förskolechefen. Med godkännande från både förskolechef och berörd avdelningspersonal skickades en medgivandeblankett ut till vårdnadshavare (bil.2) på den avdelning där studien genomfördes. Inspiration och fakta om hur barnintervjuer och samtalspromenader utförs söktes upp. Vi valde att ta inspiration från Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) som framhåller att intervjufrågor till barn bör vara öppna och locka barnen till berättande. Vi utformade därmed frågor där barnen kunde koppla en känsla till platsen och där de gavs möjligheten att prata fritt om områdena på förskolegården. Detta för att de skulle känna sig säkra och känna förtroende för oss som intervjuar. Intervjufrågorna provades inte ut innan studien eftersom frågorna ansågs öppna och skulle ge oss en variation av svar oberoende på om frågorna testat innan.

Samtalspromenaderna genomfördes under tiominuters perioder på en avdelning under en förmiddag, där 14 utav 22 barn valde att delta i studien. Barnen intervjuades två och två då vi ansåg att barnen skulle känna sig tryggare att tala i ett annat barns sällskap eftersom vi var två

vuxna som genomförde samtalspromenaderna. Två barn valde att bli intervjuade enskilt. Intervjuerna började med att samtliga barn informerades om vilka vi var och att vi skulle vilja prata med dem två och två om deras förskolegård. Barnen informerades även om att vi skulle kontakta dem när det var deras tur för samtalspromenaderna, att det var frivilligt för dem att delta och att de kunde leka medan kamraterna blev intervjuade. Intervjuerna påbörjades med två barn där vi återigen presenterade oss samt hur samtalspromenaderna skulle gå till. Första frågan ställdes varpå ett barn först visade den platsen som den ansåg som roligt, tråkigt eller avskild. Därefter visade det andra barnet sin plats. På samma sätt genomfördes resterande frågor i samtalspromenaden. Vid slutet av intervjun tackades barnen för att de deltagit och besvarat frågorna, nästa par kontaktades.

Under intervjuerna användes både inspelning i form av en diktafon som Johansson och Karlsson (2013) rekommenderar. Även inspelning via en smartphone samt anteckningar användes för att komplettera datainsamlingen och stärka studiens tillförlitlighet.

3.6 Bearbetning och Analys

Utifrån barns perspektiv (Halldén, 2003) och en fenomenografisk kategorisering (Marton & Booth, 2000) av barnens uttalande har uttalandena analyserats i tre olika kategorier. Kategorierna skapades för att synliggöra och tydliggöra barnens uppfattningar av förskolegården som fenomen. Den insamlade data från intervjuerna transkriberades, med hjälp av såväl anteckningar som inspelningar. Inspelningarna från samtalspromenaderna lyssnades igenom samma dag och skrevs ner tillsammans anteckningarna, som användes som komplettering av det som barnen sagt i intervjuerna. Den insamlade data sammanställdes i tre kategorier utefter intervjufrågorna, där barnens uttalade delades in i vilka områden de upplevde som attraktiva, mindre attraktiva eller avskilda. Därefter följde individuella genomgångar av resultatet där barnens uttalanden delades in och kategoriserades en andra gång, efter platserna på förskolegården. En jämförelse och analys av våra individuella sammanställningar gjordes där en tredje kategorisering framkom. Barnens uttalande delades in i vilka områden som såg som mest respektive minst attraktiva för lek och avskildhet ur barnens perspektiv.

3.7 Etiska övervägande

Studien följer forskningsetiska principerna som Vetenskapsrådet (2010) tagit fram för forskning inom humanistisk- och- samhällsvetenskaplig forskning. Det innebär att studien har tagit hänsyn till informations och samtyckeskravet i enlighet med att deltagarna i studien informeras om studiens syfte och om ett frivilligt deltagande med rätt att avbryta när de helst vill (Stukát, 2005). De barn som har deltagit i studien har även fått information om studien och hur intervjuerna kommer gå till. Barnen har själva fått möjligheten att välja huruvida de ville delta i studien eller inte. I enlighet med konfidentialitetskravet kommer barnen i studien att vara anonyma i sitt deltagande vilket innebär att inga namn kommer att nämnas (Stukát, 2005), något som vårdnadshavare även blivit informerade om. Vi har även valt att fingera namn på platser och byggnader som benämns i studien för att förskolan ska förbli oidentifierbar. I enlighet med nyttjandekravet kommer insamlad data endast användas till denna studie och kommer vid avslutad forskning att raderas.

3.8 Studiens tillförlitlighet

Validitet och reliabilitet används i studier för att kunna bedöma kvalitén och tillförlitligheten. Reliabilitet är enligt Stukát (2005) och Denscombe (2009) tillförlitligheten till det mätinstrument som mäter studiens undersökning. Validitet innebär i vilken grad ett mätinstrument mäter det som ska mätas och hur rätt eller riktigt det man mäter är, i förhållande till studiens syfte och forskningsfrågor (Denscombe, 2009). Reliabilitet är viktigt för att kunna få fram validiteten, om reliabiliteten inte är riktig blir inte validiteten rätt (Stukát, 2005). I studien är vi medvetna om och förhåller oss till reliabiliteten och validiteten genom hela studien. Det som skulle kunna höja tillförlitligheten i studien skulle vara ifall fler barn intervjuats samt att vi inte varit två vuxna som intervjuade barnen.

4. Resultat och analys

I följande avsnitt kommer resultat och analys av studien att presenteras. Resultat och analys kan inom den fenomenografiska ansatsen vara svårt att särskilja (Thulin, 2006). I denna studie har det därmed valts att presentera resultatet och analys tillsammans för att få ett sammanhang. Resultatet av studiens genomförda samtalspromenader kommer att presenteras genom tre rubriker; attraktiva områden, mindre attraktiva områden och avskilda platser på förskolegården. Ritning över förskolegården återfinns i bilaga 3. Eftersom fenomenografisk forskningsansats syftar till att uppmärksamma variationen av uppfattningar har vi valt att efter de tre resultatrubrikerna analysera barnens olika uppfattningar om de attraktiva, mindre attraktiva och avskilda platserna tillsammans. För att kunna urskilja likheter och skillnader i de olika kategorierna nedan. Utifrån fenomenografisk kategorisering av barnens uttalande har vi analyserat de olika platsernas betydelse. Detta för att synliggöra barnens uppfattningar av förskolegården som fenomen.

4.1 Attraktiva områden på förskolegården

Enligt de barn som intervjuats ansågs ostrukturerade utemiljöer vara de som har backar, träd, buskar och stenar som attraktiva områden på förskolegården. Barnen benämnde, det som vi i denna studie valt att kalla ostrukturerade områden, som skogen, buskarna och lekhus-träden som svar på frågan om vart de tyckte det var roligast att leka på gården. Ett barn berättade kring var den tyckte om att leka och uttryckte sig på följande vis:

Samma som vi lekte precis, stora stenar som man kan hoppa över (Barn, 5 år)

Det som kan utläsas ur resultatet är att de ostrukturerade områdena i likhet med strukturerade områden är populära platser att leka på. Barnen är eniga om att de finns många ostrukturerade områden som är attraktiva att leka på, endast ett barn menade att buskarna inte var roliga att leka i med anledningar av att där var bin och humlor på sommaren.

Lekhusen, som vi beskriver som strukturerad utemiljö, är två mindre trähus som är byggda av lastpallar och ramas in av ett mindre staket. Området ansågs av barnen vara roligt att leka i

och användes till olika lekar beroende på vilka barn som lekte där. Barnen uttryckte sig genom att berätta vad dem tyckte var roligt att leka i husen såsom att:

Star Wars, Sagan om Ringen, Spiderman eller något annat sen vet jag inte (Barn, 5 år)

Lekhusen, roligt att leka i husen, här inne kan vi fläta. Ibland är det för lerigt så dem måste ta band runt här, då får vi inte vara här, man får leka vad man vill här (Barn, 4 år)

Husen på förskolegården gav upphov till en skillnad i barnens uppfattningar. Det som främst kunde urskiljas var att lekhusen var attraktiva för barnen i deras lek och att det var en populär plats att vara på vid utevistelsen. Det kan tyckas som att de andra husen på förskolegården inte bidrar med samma erbjudande om lek såsom lekhusen gjorde.

Andra platser på förskolegårdens som benämndes var sandlådan. På förskolegården fanns det två sandlådor varav barnen främst använde och visade den sandlåda som var uppbyggd och kan ses som traditionell. De barn som såg sandlådan som ett attraktivt område gav uppfattningar om att det fanns lekredskap som de kunde leka med och att de kunde skapa och bygga sandslott. Det andra området som barnen benämnde som sandlåda var ett område med balansövning i form av stubbar där sanden utgjorde grunden. De barnen som gav uppfattningarna om att sandlådan var roligt att vistas i sa i intervjun att de inte tyckte det var så roligt på något annat ställe. Utan att de andra ställena på förskolegården var mindre attraktiva. Det framkom även att det fanns barn som inte hade någon åsikt om vart som var roligast att leka på gården samt barn som inte ville svara.

4.2 Mindre attraktiva områden på förskolegården

Mindre attraktiva områden på förskolegården enligt barnen visade sig vara områdena kring förskolebyggnaden och områden kring de strukturerade utemiljöerna såsom bakom Cirkelhuset och området runtomkring lekhusen. Ett barn uttryckte det så här:

Bakom Cirkelhuset är det tråkigt att leka för det är mörkt (Barn, 4 år)

eller genom att ge förslag såsom att lekhusen var för små och önskade att de:

Skulle varit två stora hus till så det blev tre hus. Och lite mer fönster på ett hus (Barn, 5 år)

Ett annat barn visade en plats mellan förskolebyggnaderna och påpekade att det var för tomt. Här föreslogs det av barnet att det skulle passa bra med två gungor och rutschkana där för att fylla tomrummet. När frågan ställdes till barnen om det saknades något på förskolegården, svarade de bland annat att de skulle vilja ha klätterställningen som fanns på småbarnsavdelningars förskolegård. Eftersom de tyckte att de små barnen inte använde klätterställningen. Andra förslag som gavs var att det skulle finnas fler träd, stenar, gungor och en rutschkana eller som ett barn föreslog:

En leksakshäst, som ska vara gul och vacker (Barn, 4 år)

Fasta lekredskap såsom helikoptern, skeppet och tåget var även områden som barnen visade som mindre attraktiva platser på förskolegården. Dessa fasta lekredskap är uppbyggda på gården av träplankor och lastpallar. De fasta lekredskapen var i barnens mening mindre attraktiva för att de uppfattade det som att de inte fanns något att göra i varken skeppet eller i helikoptern. Övriga områden som benämnde som mindre attraktiva var sandlådan och buskarna, här fanns det en ovilja till att gräva och bygga samt att buskarna uppfattades av två barn som mindre attraktiva:

Här brukar vi nästan aldrig leka för vi glömmer nästan det (Barn, 4 år)

Flertalet barn påpekade att de tyckte att platsen bakom Cirkelhuset var mindre attraktiv vilket innebar att ingen vistades här. Barnens uppfattningar skiljer sig åt kring Cirkelhusets användningsområde, vissa barn såg platsen som mindre attraktiv medan andra såg Cirkelhuset som en plats där de kunde få möjlighet till att vara ensamma. Barnens som uppfattade Cirkelhuset som mindre attraktivt gick till andra platser för avskildhet. Andra områden kring förskolebyggnaden som ansågs mindre attraktiva gav upphov till förslag på vad som kunde förändras för att barnen skulle kunna använda platsen till lek. Det ses som att barnen har idéer på att de vill utveckla sin förskolegård till det bättre. Som nämndes tidigare fanns det även barn som inte uppfattade förskolegården som mindre attraktiva då de tyckte det var roligt att leka överallt.

Sandlådan är den plats på förskolegården där barnens uppfattningar skiljs åt som mest. Bland barnen fanns både uppfattningar om att sandlådan var attraktiv respektive mindre attraktiv. Att barnen uppfattar sandlådan som en mindre attraktiv plats kan bero på att den inte tycks inbjuda till nya lekar. Samtidigt anser samma barn som ser den typiska sandlådan som mindre attraktiv, sandlådan med balanspinnar som rolig. Vår fundering kring uppfattningen är att barnen kanske erbjuds och ser sandlådan med balanspinnar som mer inbjudande då den inte bara är till för att gräva utan kan innefatta lekar i sanden och uppe på balanspinnarna.

De skapade lekredskapen på förskolegården såsom skeppet, tåget och helikoptern gav endast upphov till uppfattningar om att vara mindre attraktiva för barnen. Barnen påpekade att det i områdena kring de skapade lekredskapen fanns det ingenting att göra. Avsaknaden av mer material eller handlingserbjudande gjorde att dessa platser sågs som mindre attraktiva för barnen. Som vi resonerar kring barnens uppfattningar så inbjuder det inte till någon lek. Anledningen till att de skapade lekredskapen uppfattas som mindre attraktiva enligt barnen tolkar vi som att de inte vet vad de ska leka där. Barnen har inget intresse av lekarna som de skapade lekredskapen erbjuder därför ses dem som mindre attraktiva. Frågan är varför barnen inte använder de skapade lekredskapen som platser för avskildhet, då ingen tycks leka här. Är det för att platserna och sandlådan ligger centralt beläget på förskolegården och pedagoger samt barn cirkulerar runt dessa platser?

4.3 Avskilda platser på förskolegården

Utöver att fråga barnen om attraktiva respektive mindre attraktiva områden på gården tillfrågades de även om platser där de kunde dra sig undan. Olika platser visade sig ha olika betydelse för barnen då deras humör eller känslor avgjorde vilken plats de gick till för avskildhet. Flertalet av barnen uppfattade ostrukturerade områden med träd eller buskar som lämpliga platser att vara ensam på oberoende på om de behövde vila, om de var ledsna eller arga. Ett barn pekade ut buskarna vid förskolans baksida som ett bra ställe att gå till när den ville vara ifred med anledning att:

inte så många barn som brukar gå hit (Barn, 4 år)

Buskar, träd och stockar uppfattades av barnen som platser där de undanskynt kunde sitta ner och återhämta sig utan att någon störde. Platser som enligt barnen ansågs som mindre attraktiva var även platser som de gick till för att kunna vara ensamma. Dessa platser var omkring lekhusen, vid förråden och bakom uterummet eller Cirkelhuset.

Ingen hittar mig här, jag går hit när jag vill vara ifred och inte vill bli störd (Barn, 5 år)

Detta uttrycktes av ett barn när den visade oss utrymmet bakom Cirkelhuset. Andra barn uttryckte att de inte hade ett specifikt område som de gick till när de behövde vara ensamma. Områdena runt Cirkelhuset samt själva förskolebyggnaden uppfattades av barnen som platser för vila. Barnen ansåg även att dessa områden var mindre attraktiva att leka på då utbudet av lekredskap och dagsljus bidrog till att området inte användes för lek. Platsen bakom Cirkelhuset användes som en plats där barnen kunde dra sig undan och vila. Det kan ses som att platsen gav uppfattningen av att vara en trygg plats där barnen kunde få möjligheten att vara ifred. Därmed kan det tolkas som att även om Cirkelhuset inte benämndes som en roligt eller attraktiv plats för lek så var den ändå betydelsefull för flertalet barn i den meningen att de kunde dra sig undan, sitta ner och återhämta sig. Platsen för avskildhet var aldrig samma som den plats det enskilda barnet tyckte vara attraktivt eller mindre attraktivt.

Ostrukturerade områden sågs främst som attraktiva av barnen och användes flitigt för avskildhet. Buskar och träd gav barnen en möjlighet att gömma sig och sågs därför som bra platser för avskildhet. Sandlådan uppfattades inte av barnen som en plats där de vill gå undan för avskildhet. Då barnen inte nämnde sandlådan som en plats för avskildhet kan ur vår tolkning bero på att den ligger centralt på förskolegården. När sandlådan ligger så pass centrerat, cirkulerar det oftast pedagoger och barn kring platsen och därför blir den aldrig lugn.

4.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan vi ur resultatet läsa att de områden som barnen själva uppfattar som attraktiva är en blandning mellan ostrukturerade och strukturerade områden. Främst ses ostrukturerade platser med naturmaterial och strukturerade platser som lekhusen som attraktiva. Barnens uppfattning av mindre attraktiva platser på förskolegården visade sig vara området runt de platser som barnen ansåg vara attraktiva samt intill förskolebyggnaderna.

Dessa platser som uppfattades av barnen som mindre attraktiva var även de platser som barnen använde till att dra sig undan och vila. Samtidigt som buskarna och träden utgör avskilda platser är dessa likväl populära platser att leka på. Troligtvis inbjuder dessa platser antingen till vila och lek med anledning av att ostrukturerade områden inbjuder till att antingen får leka ostört eller få vara själv utan att någon stör. Att barnen väljer dessa platser kan bero på att här får de inte frågor som avbryter leken och skapar konflikter, leken blir privat. På samma sätt resonerar vi kring de avskilda platserna, i de strukturerade områdena är landskapet öppet och erbjuder därför inte den möjligheten till avskildhet såsom ostrukturerade områden.

Det framkom även ur resultatet att några barn inte tycktes ha en bestämd åsikt om vart på gården det fanns möjlighet till avskildhet eller vilka områden som var attraktiva respektive mindre attraktiva. Denna kategori utgjordes av en minoritet av barnen som intervjuades. Åsikterna om att det inte fanns några mindre attraktiva områden eller platser på gården tolkar vi som att barnen tyckte att förskolegården var rolig. Det måste självklart tas i åtanke att vår närvaro kan ha påverkat barnen och att de inte förstått frågan, därför svarat ”vet inte” eller ”det finns ingen tråkig plats på förskolegården”.

5. Diskussion

I det avslutande kapitlet kommer studiens syfte och forskningsfrågor att besvaras och diskuteras. Inledningsvis diskuteras studiens metod i förhållande till tidigare forskning för att sedan gå vidare med resultatdiskussion och avsluta med förslag på fortsatt forskning.

5.1 Metoddiskussion

Den kvalitativa forskningsmetoden gav oss genom samtalspromenaderna en möjlighet att studera barns perspektiv. Detta hade inte kunnat genomföras i samma utsträckning i en kvantitativ forskningsmetod. Samtalspromenader erbjöd ett kreativt sätt att intervjua barnen, där barnen fick framföra sina uppfattningar om förskolegården på ett mer naturligt och avslappnat sätt. Holme och Solvang (1997) menar att en kvalitativ forskningsmetod innebär en svårighet genom att situationer eller uttalande kan missbedömas. De uttrycker även att de som genomför en kvalitativ studie riskerar att påverka studien genom sina egna värderingar. Det kan tyckas att eftersom vi varit två som genomfört studien har vi lättare kunnat synliggöra våra egna värderingar och därför minskat risken för att de påverkat undersökningen såsom resultatet negativt eller positivt.

Intervjuerna gjordes med två barn vilket kan ses som en felkälla, då barnen kan ha svarat samma som det andra barnet utan att faktiskt ha samma åsikt. Även att intervjua barnen tillsammans kan ge grund till att barnen känner sig osäkra i vad de ska svara, inte vill svara eller delta i undersökningen. Maktbalansen mellan två vuxna och två barn kan tyckas vara någorlunda utjämnat, då två vuxna är större än två barn blir det ändå en ojämn fördelning (Hansen-Orwehag, 2013). De frågor som ställdes till barnen gav svar på studiens forskningsfrågor. Det hade kunnat, av rent intresse, ställas vidare frågor till barnen genom att följa upp deras svar för att få ett mer specifikt svar på varför de gillade eller ogillade platsen eller leken. Hade vi följt upp barnens svar genom att ställa fler följdfrågor hade delar av de insamlade data möjligtvis kunnat bli mindre relevant för studiens syfte.

Något som gick fel i datainsamlingen och därmed även i metoden var valet av inspelningsmaterial och hur de fungerade. Under samtalspromenader slutade diktafonen att

fungera vilket bidrog till att delar av intervjun inte blev inspelad. Problemet upptäcktes och löstes snabbt efter första intervjun då diktafonen kontrollerades och en annan inspelningsmetod användes. Vi är medvetna om att undersökningen inte blivit lika tillförlitlig ifall problemet inte lösts. Även anteckningar användes vid intervjuerna, möjligtvis inte lika utförligt som med diktafon.

5.2 Resultatdiskussion

Det som framkommit i studien, är att barnen vill ha en varierad förskolegård med lekredskap som de känner igen men även naturmiljöer att vistas i. Vi har genom studien fått insikt i att barnen upplevde områden med varierad miljö som attraktiva att vara på. Det kunde utläsas att områdena som enbart var av strukturerad miljö ansågs mindre attraktiva att vara på då de inte gav barnen något erbjudande om lek.

Platser som sågs som attraktiva enligt barnen var lekhusen. Dessa sågs som attraktiva för att barnen kunde se flera möjligheter till lek. Mindre attraktiva områden var Helikoptern, Skeppet och Tåget. Här kom även cirkelhuset in som en mindre attraktivt område. Men cirkelhuset hade en annan funktion. Det var ett område för avskildhet och vila och ansågs därför attraktivt inom det området. Den plats som också utgjorde sig för att vara attraktiv för avskildhet och vila var områden med buskar där barnen kunde gömmas sig. I kommande rubriker kommer det att presenteras mer utförligt varför dessa platser hade den funktionen de fått av barnen.

5.2.1 Byggnader och lekredskap

De mindre attraktiva områdena på förskolegården gav upphov till att den enda platsen som majoriteten av barnen uppfattade som attraktiv var lekhusen. Helikoptern, Skeppet och Tåget som även var strukturerade lekredskap användes inte av barnen trots att de i likhet med lekhusen var egentillverkade. Beror skillnaden på att lekhusen låg avskilt eller kan det bero på att strukturerad och ostrukturerad miljö var blandad i området kring lekhusen? Det kan å ena sidan uppfattas som att dessa hus möjligtvis inte var byggda utefter de barnen som visades på gården, deras perspektiv på husen tycktes inte stämma överens med hur gården var utformad. Å andra sidan kan det ses som att de egentillverkade lekredskapen låg central och relativt nära varandra och att detta medförde att de inte lockade barnen till lek, de låg för öppet. Vår

uppfattning är att lekhusen sågs som ett attraktivt område då det låg både avskilt och i närheten av ostrukturerat område. Cirkelhuset och de egentillverkade lekredskapen låg för tätt inpå varandra och hade inte variation av erbjudande och inbjöd troligtvis därför inte till en privat lek. Enligt Fjörtoft (2004), Mårtensson (2004), Chronvall (2010) och Waters och Maynard (2010) skapas det möjligheter för lek ifall strukturerad miljö blandas med ostrukturerad. De menar att en varierad miljö ger upphov till att barnen lättare kan samspela om ytan på förskolegården samt att miljön blir mer intressant och användbar i leken. Som det kan ses i studien tycks det som att en variation i miljön på förskolegården upplevs som fördelaktig enligt barnen. Möjligtvis kan detta ha bidragit till varför barnen valde att endast leka i lekhusen som låg mer avskilt och i anslutning till ostrukturerad miljö.

Enligt Grahn (2007) bidrar en strukturerad förskolemiljö till mindre möjlighet för fysiska lekar. Såsom det kan utläsas ur resultatet så bidrog de byggnaderna som fanns på eller i anslutning till förskolegården till att barnen uppfattade den strukturerade miljön som område som var mindre attraktivt eller som områden för avskildhet. I enlighet med Grahn (2007) så kan vi se att barnen på denna förskola inte uppfattade de strukturerade områdena på förskolegården som områden för rörelse eller vild lek. Det kan bero på som barnen uttryckte det att områdena kring förskolebyggnaden och Cirkelhuset var tomma, mörka och tilltalade inte till lek. Mårtensson (2004) påpekar i likhet med Fjörtoft (2004) och Chronvall (2010) att hur barn använder lekredskap beror på området de vistas i. Med tanke på att området var kallt och mörkt enligt barnen, gav det inte upphov till fantasi eller utforskande som Fjörtoft (2004), Mårtensson (2004) och Chronvall (2010) belyser som en betydande faktor för barns lek och utveckling. Vi resonerar att trots att platserna kring byggnaderna upplevdes som mindre attraktiva av en del barn, hade de trots det ett användningsområde. De sågs som mindre attraktiva men användes som platser där barnen kunde gå undan och få avskildhet. Även om platserna gav uppfattningar om att vara mindre attraktiva, så utnyttjades platserna till återhämtning av andra barn, och är trots det betydelsefulla.

5.2.2 Privata områden i naturen

Det har förespråkats att naturmiljö i form av ostrukturerade områden bidrar till att barn kommunicerar bättre med varandra och att fokus ligger främst på leken. Stora områden där barn har möjlighet till *privata* områden i leken ses även som en viktig förutsättning för att leken ska bli sammanhängande (Mårtensson, 2004; Fjörtoft, 2004; Chronvall, 2010). Trots att

det fanns mycket naturmaterial påvisade barnen i studien att de saknade en strukturerad miljö som var rolig att leka i. Det fanns gott om löst naturmaterial som skulle kunna användas i leken, men barnen tycktes inte tänka på dessa som lekredskap och verkade därför inte använda dem. Grahn (2007) menar att en förskolegård bör ha mycket naturmaterial för att barn ska få inspiration till lek och att leken blir mer sammanhängande. Dock kan vi tycka att studiens resultat visar på en motsättning. Det rika naturmaterialet bidrog inte till inspiration enligt barnen då variationen på gården var för liten. Det anses att det behövs en tydlig variation mellan strukturerade lekredskap och naturmiljö för att naturmaterialet ska kunna bidra till ett sammanhang och en längre lek. Vi resonerar i likhet med Ingemansson (2011) att den ostrukturerade miljön bör blandas med strukturerade ytor för att bli attraktiva. Det uppfattas till skillnad från Grahn (2007) att trots att det finns en rik ostrukturerad naturmiljö på förskolegården så behövs den strukturerade miljön likaså för att ge inspiration till barnens lekar. Barns uppfattning av förskolegården innefattade att de ostrukturerade områdena var bland de mest attraktiva platserna att leka på. Dock var Lekhusen som kategoriserats som ett strukturerat område lika attraktivt för lek såsom den ostrukturerade miljön.

5.2.3 Fabrikstillverkade lekredskap

Ur de intervjuade barnens perspektiv tycktes förskolegården sakna fabrikstillverkade strukturerade lekredskap såsom gungor, klätterställning och rutschkana som återfinns på lekplatser. Engdahl (2006) påpekar att gungorna är det lekredskap som är mest attraktiva av de strukturerade lekredskapen som finns på förskolegården. Hon anser däremot att ostrukturerade lekmiljöer lockar barn till mer lek än strukturerade lekredskap. Emellertid frågade barnen i vår studie efter strukturerade lekredskap trots att gården var rik på ostrukturerad miljö såsom träd, buskar, stenar och ojämn terräng. De egentillverkade lekredskapen som finns på gården skulle möjligtvis kunna bli mer attraktiva om barnen själva fått komma med förslag på hur de skulle kunna göras mer attraktiva. Det är främst de fabrikstillverkade lekredskapen som barnen är bekanta med från allmänna lekplatser som efterfrågas. Little och Eager (2010) menar även i likhet med Engdahl (2006; 2014) och Eriksson (2008) att lekplatser idag främst är utformade ur ett säkerhetsperspektiv, där barns perspektiv inte har tagits tillvara på. Här verkar det som att barnens perspektiv kring lekredskapen skiljer sig ifrån en vuxens barnperspektiv. Vi menar att barn ser utmaningen och möjligheterna i lekredskap såsom klätterställningar och gungor. Eriksson (2008) framhåller även att strukturerade lekredskap främst upptar barns fokus genom att barnen utforskar

lekredskapens funktioner. Att barn utforskar lekredskapens funktioner bör ses som positivt i den meningen att det ger barnen en annan utmaning i leken än den ostrukturerade miljön. Det kan å ena sidan förstås som att de regler som vanligtvis förekommer vid fabriksstillverkade lekredskap är utformade av vuxna ur ett barn perspektiv. Dock uppfattas det som att barnens perspektiv inte

Enligt FN:s barnkonvention ska vuxna ta tillvara på barns åsikter i saker som berör dem (UNICEF, 1989). Därmed kan det tyckas viktigt att vi som vuxna tar tillvara på barnens uppfattningar om förskolegården och lekredskapen som finns där för att få en attraktiv utemiljö för barnen. Frågan är ifall de skapade lekredskapen är tillverkade för de barn som finns på förskolan idag eller ifall de har gjorda till tidigare barnkullars intresse. Om så är fallet varför finns de kvar trots barnen uppfattar dem som mindre attraktiva? Frågan är då om de befintliga strukturerade lekredskap erbjuder den utmaning som barnen i studien behöver. Möjligtvis kan det vara så att gungor, rutschkana och klätterställning är ur barnens perspektiv eftertraktade och kan ge inspiration och utmaning. Även om Little och Eager (2010) påpekar att lekplatser är utformade efter ett barnperspektiv, som inte bidrar till utmaning kan det vara så att ur ett barns perspektiv är säkerhetsaspekten inte ett hinder i deras lek på de strukturerade lekredskapen utan en utmaning och en möjlighet till utveckling.

5.2.4 Sandlådan – både attraktiv och mindre attraktiv

I resultatet framkom det att sandlådan var ett område på förskolegården som det fanns skilda meningar om. Här uppgav barnen uppfattningar om att sandlådan antingen var det område där de helst vistades på eller som de ansåg vara mindre attraktiv. Det kunde tolkas som att sandlådan, som låg centralt beläget på förskolegården, gav upphov till uppfattningar om produktion då ett barn uttryckte ”man måste gräva så mycket”. Vi kan i likhet med både Mårtensson (2004) och Engdahl (2014) se att sandlådan gav olika meningserbjudande och sysselsättningar. Det kan också tyckas att oviljan till att leka i sandlådan kan beror på att barnen uppfattar det som ett måste vara aktiva. Det kan vara en bidragande faktor till varför många barn nämnde sandlådan som en mindre attraktiv plats. Lika så fanns det många barn som inte nämnde sandlådan alls under samtalspromenaderna. Kan det vara så att pedagogerna inte deltar i barnens lek i sandlådan och att detta bidrar till att barnen känner sig iakttagna och väljer att inte leka där? Eller kan det bero på att barnen inte vet vad de ska leka i sandlådan och att sandlådan därmed inte ger dem några nya utmaningar? Mårtensson (2004) samt

Engdahl (2014) lyfter de att barn oavsett ålder finner någon form av sysselsättning oavsett årstid eller väder. Dock anses det som att barnen i studien antingen uppfattade sandlådan som en attraktiv plats eller en mindre attraktiv plats. Till skillnad från Mårtensson (2004) och Engdahl (2014) framkom det ur vår studie att sandlådan gav uppfattningar om produktion istället för lek. Å ena sidan upplevs det som att barnen behövde nya utmaningar och inspiration för att kunna hitta leken i sandlådan. Medan sandlådan å andra sidan redan bidrog till utmaningar och lekar hos andra barn som upplevde övriga områden förskolegården som mindre attraktiv.

5.3 Slutsats

Enligt Skolverkets allmänna råd för förskolan bör miljön på förskolan kontinuerligt förändras utefter att barngruppens intresse för att det ska bidra till bästa möjliga utveckling för barnen i förskolan (Skolverket, 2013). Genom denna studie framkommer det att trots att barnen hade tillgång till en rik ostrukturerad miljö som förespråkats i tidigare studier av förskolans utemiljö, så fanns där önskan från barnen om fabrikstillverkade lekredskap såsom gungor, rutschkana och klätterställning. Som vi kan tolka, som att en varierad förskolegård där barnen har möjlighet att leka i både strukturerad och ostrukturerad miljö, hade enligt barnens egen uppfattning varit en fördel. Vi har även sett att områdena kring förskolebyggnaden såsom Cirkelhuset uppfattats som mindre attraktivt av barnen på grund att områdena är tomma och mörka, samt att de ligger tätt inpå andra lekredskap eller områden. Barnen uppfattade sin förskolegård som rolig även om vissa viktiga komponenter saknades för att den skulle bli ännu bättre. Den ostrukturerade miljön på förskolegården uppfattades som områden för både avskildhet och lek, då barnen kunde gömma sig där eller göra platsen till en privat plats. Som Skolverket (2010) och flertalet forskare påpekar anser vi att det är av vikt att barn får tillgång till en varierad förskolegård (Mårtensson, 2004; Eriksson, 2008; Ingemansson, 2011; & Engdahl, 2014). Barns perspektiv måste enligt oss, tas tillvara på i utformandet av förskolegården. Barn idag, spenderar större delen av sin vardag på förskola och därmed även förskolegården. Att de får möjlighet att påverka sin miljö bör vara en självklarhet för att de ska trivas och kunna utvecklas i miljön.

Det framkommer tydligt i föreliggande studie att barn har funderingar kring sin förskolegård och att deras röster precis som Barnkonventionen (UNICEF, 1989) poängterar ska ges

möjlighet att bli lyssnade till. Med hänsyn tagen till ålder och mognad har barn rätt att få framföra sina åsikter i frågor som rör dem. Barn spenderar en stor del av sin vardag på förskolan och därmed även i förskolans utemiljö. Utifrån studiens resultat framkommer att barn har konkreta och tänkvärda önskemål kring hur det ska se ut eller inte ska se ut på förskolegården. Genom att ta tillvara på barnens perspektiv om hur de uppfattar sin förskolegård, kan utevistelsen på förskolan ge en bättre möjlighet till både lek och lärande. Förskolegården i sig kan då ge utmaningar till samtliga barn i deras individuella utveckling i utemiljön.

5.4 Fortsatt forskning

Efter att ha gjort intervjuer med barnen för att få svar på våra forskningsfrågor, har vi funderat på hur studien om barns uppfattningar av förskolegården skulle kunna utvecklas och bidra till en fortsatt forskning. Tankbara förslag till fortsatt forskning skulle kunna vara att utöka antalet intervjuer med barn. Intervjua alla barn på en förskola om utemiljön för att få större variation av uppfattningar. Även att göra undersökningen på fler förskolor och jämföra barnens uppfattningar mellan de olika förskolegårdarna. En fråga som kan funderas över är ifall det finns skillnader i uppfattningarna om de olika förskolegårdarna, liknar de varandra eller är de långt ifrån lika i utformningen? Vad som skulle vara intressant att få reda på är ifall barnens svar skiljer sig åt om förskolorna är olika utformade. Ett förslag på vidare forskning kunna vara att lyfta barnens perspektiv vidare till pedagogerna och fundera över ifall det finns möjlighet till att förändra förskolegården efter barnens förslag och önskemål. Att undersöka ifall pedagogernas syn på förskolegården stämmer överens med barnens uppfattning av den, hade även varit ett intressant område att forska vidare inom när det gäller förskolegården.

6. Sammanfattning

Utgångspunkten för studien har varit att studeras barns uppfattningar av förskolegården. Då Skolinspektionens kvalitetsgranskning från 2012:7 framfört att förskolegården idag ses som oinspirerande (Skolinspektionen, 2012:7). Genom att undersöka barns uppfattningar av förskolegården och vilka områden som ses som attraktiva respektive mindre attraktiva ur barns perspektiv, hoppades vi kunna bidra med ökad kunskap om hur barnen upplever och använder sig av förskolegården. Studien resulterade i en ny kunskap kring hur barn uppfattar och använder utemiljön på förskolan där de ostrukturerade områdena främst används som områden för lek eller för avskildhet. Det har även framkommit att strukturerade områden på förskolegården med lekredskap som är egentillverkade inte uppfattas som attraktiva till skillnad från fabriktillverkade lekredskap som enligt barnen saknades på förskolegården.

Studiens teoretiska utgångspunkter är barns perspektiv samt barnperspektivet för att kunna synliggöra barns uppfattningar av fenomenet förskolegården. Studien grundar sig även i en kvalitativ, fenomenografisk inspirerad forskningsansats som har varit fokus för analysen. Undersökningen genomfördes med hjälp av kvalitativa intervjuer i form av samtalspromenader, där barnen som medverkade gav möjligheten att både visa och berätta kring deras personliga uppfattning av förskolegården.

Genom samtalspromenaderna framkom det i likhet med tidigare forskning att en variation av uppfattningar kring både de strukturerade och ostrukturerade områdena på förskolegården kan ge barn den variation i utemiljön som bidrar till en inspirerande utevistelse. Det vi kan se som en enhetlig uppfattning är att barnen vill ha en variation av utbud på förskolegården. Det behövs både ostrukturerad miljö såsom en strukturerad miljö för att inspirera och utmana barnen på förskolegården. Till skillnad från tidigare forskning som påvisar vikten av ostrukturerad naturmiljö visar denna studie en avsaknad av strukturerade fabriktillverkade lekredskap. Barnens uppfattning var att gungor, rutschkanor och klätterställningar fattades på gården trots att förskolegården kan ses som rik på ostrukturerad miljö.

7. Referenser

Allmänna råd med kommentarer för förskolan. (2013). Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3139>

Barnkonventionen: *FN:s konvention om barnets rättigheter*. (1989). Stockholm: UNICEF Sverige. Tillgänglig på Internet: <http://unicef-porthos-production.s3.amazonaws.com/barnkonventionen-i-sin-helhet.pdf> (Hämtad: 2015-03-12)

Brodin, Jane & Lindstrand, Peg (2008). Utelek i ett mångkulturellt perspektiv. I Brodin, Jane & Sandberg, Anette. *Miljöer för lek, lärande och samspel*. (s.137 – 163) Lund: Studentlitteratur

Cele, Sofia. (2006). *Communicating Place. Methods for Understanding Children's Experience of Place*. Diss. Stockholm Studies in Human Geography 16. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.

Chronvall, Sara (2010). *En handbok i utformningen av förskolors utemiljöer – trädgårdar att leka och lära i*. Examensarbete. Institutionen för stad och land. Sveriges Lantbruksuniversitet, Ultuna. Ultuna: Sveriges lantbruksuniversitet.

Claesson, Silwa. (2007). *Spår av teorier i praktiken några skolexempel*. Enskede: TPB

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, Lund: Studentlitteratur AB

Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2012). *Att förstå barns tankar: kommunikationens betydelse*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Liber

Engdahl, Karin (2006). *Förskolegården - det bortglömda uterummet? En empirisk studie om barns interaktion och lek på två förskolegårdar*. Magisteruppsats, Institutionen för individ, omvärld och lärande, Lärarhögskolan i Stockholm. Stockholm: Högskolan.

Engdahl, Karin (2014). *Förskolegården: en pedagogisk miljö för barns möten, delaktighet och inflytande*. Diss. Umeå: Umeå universitet.

Eriksson, Eva (2008). *Lek och kommunikation i uterummet -Hur leker och kommunicerar en grupp barn i byggd respektive naturlig utomhusmiljö? En studie av lek på en mobil förskola*. Magisteruppsats. Specialpedagogiska Institutionen. Stockholm: Stockholms universitet.

Fjörtoft, Ingunn (2004). *Landscape as Playscape: The Effects of Natural Environments on Children's Play and Motor Development*. Telemark University College Faculty of Arts, Folk Culture and Teacher Education, Norway, 2004.

http://www.springzaad.nl/litdocs/landscape_as_playscape_the_effects_of_natural_environments_on_childrens_play_and_motor_development.pdf

Grahn, Patrik (red.) (1997). *Ute på dagis: hur använder barn daghemsgården?: utformningen av daghemsgården och dess betydelse för lek, motorik och koncentrationsförmåga*. Alnarp: Movium.

Grahn, Patrik. (2007). Barnet och naturen. I Lars Owe. Dahlgren, Sverre. Sjölander, Jan Paul., & Anders. Szczepanski (red) *Utomhuspedagogik som kunskapskälla* (s. 55-104). Lund: Studentlitteratur.

Grahn, Patrik (2009). Gården ska ge utmaningar. *Förskolan*. 30/3. (Hämtad 2015 – 02- 05, kl. 11.57.) Tillgänglig på internet: <http://www.lararnasnyheter.se/forskolan/2009/03/31/garden-ska-ge-utmaningar>

Halldén, Gunilla (2003). Barnperspektiv som ideologiskt eller metodologiskt begrepp. *Pedagogisk Forskning i Sverige*. 8 (1–2) ss 12–23. <http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/hallden.pdf> (Hämtad: 2015-03-06)

Halvars-Franzén, Bodil. (2007). Platsens kopplingar: Att göra rundturer med barn. *Locus: tidskrift för forskning om barn och ungdomar*, (4), ss. 24-36.
http://www.buv.su.se/polopoly_fs/1.158396.1386583155!/menu/standard/file/Locus%204%2007.pdf (Hämtad: 2015-02-27)

Hansen-Orwehag, Monica (2013). Barnintervju – ur barnperspektiv och barns perspektiv: I Erlandsson, S & Sjöberg, L (red.) *Barn- och ungdomsforskning: metoder och arbetssätt*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 157-177.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997). *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2., [rev. och utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Ingemansson, Karin (2011). *Gröna miljöer på skolgården -som plats för utomhuspedagogik*. Examensarbete. LTJ-fakulteten, område landskapsarkitektur. SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet.

Johansson, Barbro & Karlsson, Marianne (2013). *Att involvera barn i forskning och utveckling*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Johansson, Eva (2003). Att närma sig barns perspektiv: Forskares och pedagogers möten med barns perspektiv. Institutionen för pedagogik och didaktik. *Pedagogisk Forskning i Sverige* 8 (1–2) ss. 42–57 http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/johansson_e.pdf (Hämtad: 2015-06-03)

Klerfelt, Anna. & Haglund, Björn. (red.) (2011). *Fritidspedagogik fritidshemmets teorier och praktiker*. Johanneshov: TPB

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Little, Helen & Eager, David (2010). Risk, challenge and safety: implications for play quality and playground design. *European Early Childhood Education Research Journal* 18(4) ss. 497-513. <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1350293X.2010.525949> (Hämtad: 2015-02-13)

Marton, Ference & Booth, Shirley (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur

Marton Ference. (2005). Om praxisnära grundforskning. *I Forskning av denna värld II – om teorins roll i praxisnära forskning*. Vetenskapsrådet. Rapport 2005.

Mårtensson, Fredrika (2004). *Landskapet i leken: en studie av utomhuslek på förskolegården*.
Diss. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet.

Nationalencyklopedin förskola www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/förskola Hämtad
2015-02-16

Nationalencyklopedin förskola www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/förskola Hämtad
2015-03-16

Nationalencyklopedin gård www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gård Hämtad 2015-03-
16

Nationalencyklopedin ute [www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/ute-\(1\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/ute-(1)) Hämtad 2015-03-
16

Nationalencyklopedin miljö www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/miljö Hämtad 2015-03-
16

Nationalencyklopedin miljö www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/miljö Hämtad 2015-
03-16

Nationalencyklopedin redskap www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/redskap Hämtad
2015-03-16

Nationalencyklopedin redskap www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/redskap Hämtad
2015-03-16

Nationalencyklopedin lek [www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/lek-\(2-zool\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/lek-(2-zool)) Hämtad
2015-03-16

Niklasson, Laila & Sandberg, Anette (2010). Children and the outdoor environment.
European Early Childhood Education Research Journal 18(4) ss. 485-496,
<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1350293X.2010.525945> (Hämtad: 2015-02-13)

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2003). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Pramling Samuelsson & Ingrid, Sheridan Sonja (2003). Delaktighet som värdering och pedagogik. *Pedagogisk Forskning i Sverige* 8(1–2) ss 70–84: <http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/pramsher.pdf> (Hämtad: 2015-03-06)

Qvarsell, Birgitta (2003). Barns perspektiv och mänskliga rättigheter - Godhetsmaximering eller kunskapsbildning? *Pedagogisk Forskning i Sverige* 8(1–2) ss. 101–113
<http://www.ped.gu.se/pedfo/pdf-filer/qvarsell.pdf> (Hämtad 2015-03-15)

Skolinspektionens rapport (2012:7). *Förskola, före skola – lärande och bärande, Kvalitetsgranskningsrapport om förskolans arbete med det förstärkta pedagogiska uppdraget*, Stockholm: Skolinspektionen

Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket

Sommer, Dion, Pramling Samuelsson, Ingrid & Hundeide, Karsten (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*, Lund: Studentlitteratur AB

Thulin, Susanne (2006). *Vad händer med lärandets objekt?: en studie av hur lärare och barn i förskolan kommunicerar naturvetenskapliga fenomen*. Lic-avh. Växjö: Växjö universitet, 2006

Vetenskapsrådet (2010). *Forskningsetiska principer, inom humanistiskt – samhällsvetenskaplig forskning*, Vetenskapsrådet <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (Hämtad: 2015-02-27)

Waters, Jane & Maynard, Trisha (2010). What's so interesting outside? A study of child - initiated interaction with teachers in the natural outdoor environment. *European Early Childhood Education Research Journal*; 18(4) ss. 473-483,

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1350293X.2010.525939> (Hämtad: 2015-02-13)

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1

Intervjufrågor

1. Kan du visa mig var du helst leker på förskolegården?

- ⇒ Hur kommer det sig att du leker helst här?
- ⇒ Är det den här platsen som är roligast att vara på? Varför? Om inte, kan du visa mig den roligaste platsen?

2. Finns det någon plats som du tycker är tråkig att vara på? Kan du visa mig?

- ⇒ Vad är det som gör att denna plats är mindre rolig att leka på?
- ⇒ Finns det något som du tycker saknas för att det skulle vara roligare att leka här?
- ⇒ (Finns det något du skulle vilja ha på förskolegården som inte finns här idag?)

3. Kan du visa mig var du brukar gå ifall du vill vila och ta det lugnt?

- ⇒ Finns det någon plats där du känner att du kan få vara ifred?
- ⇒ Vad är det som gör att du vill gå till denna plats när du är trött?
- ⇒ Går du hit också när du är ledsen eller arg? Varför? Om inte, kan du visa oss vart du går då?

8.2 Bilaga 2

Godkännande för medverkan - forskningsprojekt

Till förälder/vårdnadshavare för

Barnets namn: _____

Förskola: _____

Vi heter Louise Gustafsson och Sara Sletterhage. Vi studerar till förskollärare på Högskolan Kristianstad och är inne på vår sjunde och sista termin. Nu skriver vi vårt examensarbete och vill undersöka barns perspektiv på förskolegården.

Vi ber därför om tillåtelse att få intervjua era barn om vad de tycker om sin förskolegård. Barnen kommer vara anonyma i studien och kommer inte intervjuas om de själva inte vill. Självklart kommer era barn inte att bli intervjuade om ni inte ger tillåtelse. Vi kommer behöva spela in samtalen som kommer att gå till på följande sätt: vi gör samtalspromenader med barnen där de får visa och berätta för oss var/vad de gillar att göra på sin förskolegård. Intervjuerna kommer raderas så fort studien är klar.

Godkännande för medverkan

Tillåter Ni att Ert barn intervjuas? Ja Nej

Vårdnadshavares underskrift:

(Vid gemensam vårdnad ska båda vårdnadshavarna underteckna.)

Blanketten lämnas till barnets förskollärare senast fredagen den 20/2 Tack!

Med vänliga hälsningar!

Louise Gustafsson & Sara Sletterhage

8.3 Bilaga 3

Ritning över förskolegården.

